

Шафранська Т.Ю.

викладач фармацевтичних дисциплін,

Медичний коледж

Запорізького державного медичного університету

ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ДЕОНТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

Формувальний етап педагогічного експерименту формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів проводився на базі Медичного коледжу ЗДМУ з дотриманням педагогічних умов, а саме: морально-особистісних, організаційно-навчальних, викладацько-впливових, взаємно-формувальних, та пізнавально-передових умов.

Морально-особистісні педагогічні умови формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів були виражені через стимулювання студентів до прояву загальнолюдських моральних цінностей через розв'язування морально-етичних дилем в галузі фармації на практичних заняттях. Кейс-вправами етичної поведінки фармацевта перевірялась здатність до перетворення термінальних та інструментальних цінностей в стійкі морально-правові норми фармацевтичної діяльності. Розвиток самосвідомості кожного окремого майбутнього фармацевта через опрацювання алгоритмів надання фармацевтичної допомоги з врахуванням милосердя, уважності, конфіденційності. Під час вивчення спеціалізованого курсу «Фармацевтична деонтологічна культура» також враховувались наявність особливих фізичних, психічних та соціальних характеристик. Студенти з особливими потребами навчались за допомогою дистанційного курсу. До формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів також залучались керівники академічних груп та психологи. До уваги враховувались вікові, гендерні особливості студентів, що приймали участь у педагогічному експерименті. Вікові показники обраного контингенту склали – дівчата (52 особи) та юнаки (9 осіб) віком 17-18 років.

Були створені організаційно-навчальні педагогічні умови формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів включаючи характеристики зовнішніх показників (мікросередовища – медичний коледж, засобів масової інформації – група в соціальній мережі <https://vk.com/farmdk> «Фармацевтична деонтологічна культура»), постійний контроль рівнів засвоєння деонтологічних знань та вмінь (тестові технології), наявність та дієвість застосування засобів навчання фармацевтичною деонтологічною культурою (дистанційний курс, викладання спеціалізованого курсу), повноцінність деонтологічного змісту в традиційних друкованих носіях навчальної інформації (розроблені методичні рекомендації для студентів до практичних та самостійних робіт [1]), прищеплення обов'язковості та належності дій в професійній освіті майбутніх фармацевтів (практичні заняття спеціалізованого курсу: інтерактивна вправа ситуаційного успіху «належність в технологічному регламенті», ситуаційна міні-гра «фальсифіковані ліки», кейс-вправа «ресурсозбереження рідкісної лікарської рослинної сировини»), доповнення професійно-орієнтованих дисциплін методами та засобами формування складових деонтологічної культури

(деонтологія фармацевтичного аналізу, обов'язковість у виконанні технологічних регламентів, морально-правові аспекти фармацевтичної діяльності, лікувальний ефект фармацевтичної опіки, деонтологічний аспект фітотерапії, належна нетрадиційна фармацевтична допомога), викладання спецкурсу «фармацевтична деонтологічна культура» та однойменного дистанційного курсу доступного за посиланням (<https://eliademy.com/catalog/farmaceutichna-deontologichna-kul-tura.html>), непереривність педагогічного впливу для формування деонтологічної культури.

У педагогічному експерименті були дотримані викладацько-впливові педагогічні умови формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів, що характеризувались підключенням викладачів, кураторів, психологів, керівників виробничих практик на базах аптек до систематичного та послідовного формування деонтологічної культури майбутніми фармацевтами (КП «Примула», аптека № 221), вжита особистісно-орієнтована педагогічна техніка прищеплення деонтологічної культури при викладанні спеціалізованого курсу, з елементами педагогічної творчості для її забезпечення, враховані педагогічна майстерність та культура викладачів медичного коледжу ЗДМУ, залучено педагогічний досвід для підвищення ефективності та спроможності досягнення високого рівня сформованості. У формувальному етапі педагогічного експерименту враховувались пізнання деонтологічної культури викладачем, вміння пояснювати, передавати знання деонтологічного змісту, здатність проектувати навчально-виховний матеріал з врахування формування деонтологічної культури, вміння проникати у внутрішній світ студентів, здатність до співчуття, емпатійності, здійснення педагогічного передбачення.

Особливої уваги у формуванні деонтологічної культури майбутніх фармацевтів зазнали взаємно-формувальні педагогічні умови. Які врахували двосторонній вплив педагогічного процесу формування, співучасть викладача, перенесення власних етико-деонтологічних домінант, впровадження регулярного моніторингу рівня сформованості компонентів деонтологічної культури майбутніх фармацевтів.

Для ефективного формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів були вжиті пізнавально-передові педагогічні умови, що характеризувались викликом сучасності, та враховували застосування передового міжнародного досвіду, сучасних комп'ютерних технологій (навчальна платформа Еліадемі), інтерактивних технологій навчання, дистанційних можливостей надання інформації та перевірки рівня знань, що реалізувались у електронному ресурсі науково-методичного супроводу формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів для створення дистанційного курсу «Фармацевтична деонтологічна культура».

Для реалізації формувального етапу педагогічного експерименту формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів були вжиті методи формування, а саме:

1. Анкети (анкета визначення власних моральних чеснот, анкета визначення деонтологічних знань, анкета визначення розумових здібностей фармацевта [1, с. 22-29]).

2. Бесіди (обговорення моральних дилем [1, с. 30-34], обговорення положень деонтологічних кодексів [1]).

3. Вправи (доцільний вибір алгоритмів надання належної фармацевтичної опіки з врахуванням милосердя, уважності та конфіденційності [1, с. 60], послідовність виконання належної виробничої практики, діалогові операції взаємовідносин фармацевт-лікар, фармацевт-клієнт аптеки, фармацевт-фармацевтичний працівник [1, с. 57]).

4. Демонстрації (наочне відображення відео-презентацій деонтологічного змісту).

5. Дискусії (круглі столи для обміну думками щодо професійного деонтологічного портрету майбутнього фармацевта, засідання експертних груп щодо проблеми необхідності деонтологічного виховання в фармацевтичній діяльності, дебати вирішення конфліктних ситуацій в умовах аптеки [1, с. 57]).

6. Діалогові технології (деонтологічні тренінги майбутній фармацевт-завідувач аптеки № 221 КП «Примула» для розширення комунікативного простору [1, с. 57]).

7. Імітаційні ігри («заміна нетрадиційних прописів лікарських форм нормативними» [1, с. 63-64]).

8. Конкурси (конкурс знавців деонтологічних теорій, конкурс професійно-досконалого фахівця фармацевтичної галузі).

9. Метод асоціацій (завдання-розробка належної правомірної рекламної компанії лікарського препарату [1, с. 56]).

10. Метод евристичних запитань («власна концепція належної фармацевтичної допомоги, самоаналіз особистих деонтологічних рис [1, с. 59]).

11. Метод емпатії (творчий шлях розв'язання професійних складнощів комунікації через ототожнення майбутнього фармацевта з клієнтом аптеки, провізором, лікарем, фармацевтичним працівником [1, с. 58]).

12. Метод кейсів (аналіз ситуацій неетичної поведінки фармацевтів [1, с. 57], кейс-вправи ресурсозбереження рідкісної лікарської рослинної сировини [1, с. 61], кейс-ситуації біоетики використання нетрадиційних лікарських препаратів [1, с. 65]).

13. Метод проблемного навчання (проблемний виклад навчального матеріалу спеціалізованого курсу фармацевтична деонтологічна культура).

14. Метод ситуаційного успіху (ситуації застосування не фармакопейної лікарської рослинної сировини, ситуації належності в технологічних регламентах [1, с. 62]).

15. Творчі проекти (практичні випадки застосування деонтологічної культури [1, с. 14]).

Список використаних джерел:

1. Шафранська Т. Ю. Фармацевтична деонтологічна культура: навчально-методичні рекомендації до практичних робіт / Т. Ю. Шафранська. – Запоріжжя: МК ЗДМУ, 2016. – 69 с.